

1

Inleiding

1 - Inleiding

1.1 Aanleiding

Het klimaat verandert. Dat betekent dat het water in de Maas in de toekomst steeds vaker erg hoog staat. Het gebied moet daarnaast voldoen aan de nieuwe inzichten voor waterveiligheid en de normen die door het Rijk in 2017 zijn vastgesteld. Dat is de reden waarom waterschap Aa en Maas aan de slag gaat om de dijk tussen Cuijk en Ravenstein te verbeteren. Het dijktraject is één van de trajecten met de strengste norm langs de Maas vanwege de grote gevolgen bij een eventuele dijkdoorbraak. Het gebied dat overstroomt bij een doorbraak strekt zich namelijk uit tot en met 's-Hertogenbosch.

Het project Dijkverbetering Cuijk-Ravenstein valt binnen het Hoogwaterbeschermingsprogramma (HWBP). Samen de keringen op orde krijgen is in essentie het HWBP: een programma waarin Rijk en waterschappen intensief samenwerken om Nederland te beschermen tegen overstromingen.

Dit project wordt uitgevoerd volgens de MIRT-systematiek (Meerjarenprogramma Infrastructuur, Ruimte en Transport). Het project is gestart met een Voorverkenning die in juli 2020 is afgerond. Daarna is gestart met de huidige fase: de Verkenningsfase, waarin belangrijke keuzes worden gemaakt. Deze keuzes leiden tot een bestuurlijk vastgesteld voorkeursalternatief (VKA). In de hiernavolgende planuitwerkingsfase wordt dit VKA verder uitgewerkt en worden de juridische procedures voorbereid (Projectbesluit). Na afronding van deze procedures kan de realisatie van start gaan. Het streven is dat de dijkverbetering in 2028 wordt afgerond.

Het project Cuijk-Ravenstein is het tweede project van het waterschap binnen het Hoogwaterbeschermingsprogramma. Dit project betreft een integraal dijkverbeteringsproject. Het waterschap Aa en Maas is initiatiefnemer, en zoekt samenwerking met gebiedspartners voor goede inpassing en waar mogelijk het verzilveren van meekoppelkansen.

1.2 Het proces om tot een voorkeursalternatief te komen

Het ontwerpproces in de Verkenningsfase bestaat uit een stapsgewijs proces om tot een haalbaar, betaalbaar en gedragen voorkeursalternatief te komen (fig. 1.1). Opeenvolgend worden Kansrijke Bouwstenen, Mogelijke Oplossingen en Kansrijke Alternatieven voor het verbeteren van de dijk samengesteld en afgewogen. Op deze wijze wordt uit een veelheid van ideeën, wensen

en maatregelen op een onderbouwde en transparante wijze naar één Voorkeursalternatief gewerkt. Het detailniveau neemt gaandeweg steeds verder toe. In de [Integrale Uitgangspuntnotitie](#) dijkverbetering Cuijk-Ravenstein is dit proces nader uitgewerkt.

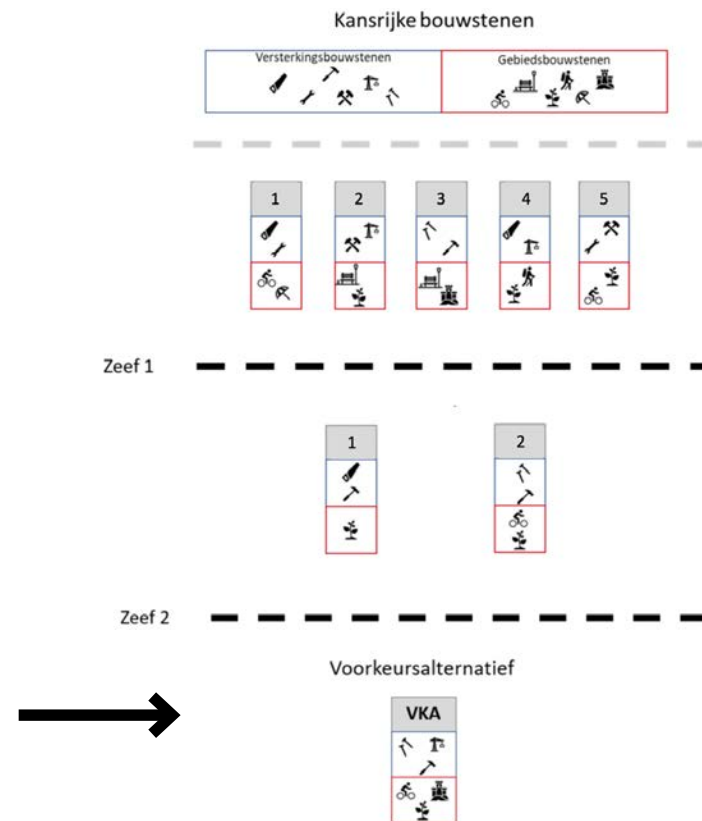

Fig. 1.1 Ontwerpproces verkenningsfase

Als eerste stap hebben we een set mogelijke maatregelen, die we bouwstenen noemen, ontwikkeld. De Nota Bouwstenen bevat de beschrijving en verantwoording van mogelijke maatregelen voor versterking van de waterkering (i.e. versterkingsbouwstenen), verbetering van de ruimtelijke kwaliteit en de maatregelen die door stakeholders in het participatieproces zijn aangedragen (i.e. gebiedsbouwstenen). Het is de gereedheidskist voor het samenstellen van Mogelijke Oplossingen.

Vervolgens zijn de bouwstenen gecombineerd tot vijf Mogelijke Oplossingen. Een Mogelijke Oplossing is een logische combinatie van de verschillende bouwstenen voor veiligheids- en gebiedsopgaven. Hierin wordt gestreefd naar een zo hoog mogelijke ruimtelijke kwaliteit. Dat doen we door te zoeken naar de optimale synergie en balans tussen de maatregelen voor waterveiligheid, het verbeteren van het landschap en de invulling van wensen vanuit de omgeving. De Mogelijke Oplossingen (MO's) zijn het resultaat van een integrale aanpak van het ontwerp voor dijkverbetering. De MO's verkennen zo een bandbreedte aan mogelijkheden: de hoeken van het speelveld.

De Kansrijke Alternatieven (KA's) zijn vervolgens samengesteld op basis van de beoordeling (afweegkader zeef 1) van de Mogelijke Oplossingen. De Kansrijke Alternatieven zijn schetsmatig in ontwerptekeningen verbeeld en beslaan het gehele plangebied. Het zijn integrale alternatieven die onderling onderscheidend zijn.

Vanuit de KA's is in de laatste ontwerpstep van de verkenningsfase het Voorkeursalternatief (VKA) samengesteld. De KA's zijn beoordeeld aan de hand van het afweegkader, de effecten op de omgeving zijn beschreven in het MER deel 1. De twee alternatieven zijn bovendien voorgelegd aan de betrokken stakeholders en de bestuurders. Deze input is gebruikt om met de bouwstenen uit de Kansrijke Alternatieven het integrale Voorkeursalternatief samen te stellen.

1.3 Leeswijzer

De Nota Voorkeursalternatief is als volgt opgebouwd:

In hoofdstuk 2 worden de veiligheidsopgave en de ambities voor het Voorkeursalternatief beschreven. Dit hoofdstuk bevat onder andere een toelichting op de nieuwste bevindingen voor de waterveiligheidsopgave, de dimensionering van de technische bouwstenen, een beknopte beschrijving van de gebiedskwaliteiten, en opgaven voor de dijk en het omliggende landschap.

In hoofdstuk 3 beschrijven we het Voorkeursalternatief. Na de inleiding in paragraaf 3.1 beschrijven we in 3.2 de hoofdkeuzes die voor het gehele plangebied gelden. In paragraaf 3.3 wordt per deelgebied een toelichting gegeven op de maatregelen. Het hoofdstuk wordt vergezeld met de plankkaart en dwarsprofielen. Per dijkvak worden in het kort de mogelijke meekoppelkansen besproken in blauwe, cursieve tekstvakken. In paragraaf 3.4 is opgenomen welke meekoppelkansen in de planuitwerking nog nader worden onderzocht (menukaart).

Na de presentatie van het Voorkeursalternatief in hoofdstuk 3 wordt in de hoofdstukken 4, 5 en 6 een nadere toelichting gegeven. In hoofdstuk 4 wordt een nadere toelichting gegeven op het participatieproces met stakeholders. In hoofdstuk 4 is ook per meekoppelkans een korte toelichting gegeven op de reden waarom deze wel of niet in de menukaart is opgenomen. In hoofdstuk 5 wordt aan de hand van het afweegkader een onderbouwing gegeven voor de keuzes in het VKA; allereerst voor enkele hoofdkeuzes en daarna per deelgebied. De nota wordt afgesloten met een doorkijk naar het vervolg in hoofdstuk 6.

